Vereniging Milieuvriendelijk Tuinieren

EXTRA NIEUWSBRIEF NESTKASTEN PROJECT JUNI 2022

BROEDSEIZOEN 2021 EN VOORLOPIGE RESULTATEN VAN 2022

Tijdens een tweede nestkastcontrole in het huidige broedseizoen op 10, 11 en 12 mei bleek dat de jongen van een van de kastjes al waren uitgevlogen. De overige resultaten waren zo verschillend van die van vorig jaar dat het nu al de moeite waard is er aandacht aan te schenken. Het verschil tussen de twee broedseizoenen wordt duidelijk als we het aantal vastgestelde broedpogingen en het succes ervan vergelijken. Globaal geldt voor beide jaren dat de nestkastbevolking voornamelijk koolmezen be-

Pimpelmees

vat(te), een klein aantal pimpelmezen en een roodborstenpaar. In 2021 broedde er ook een winterkoning en een gekraagde roodstaart in een van de kastjes van het project. Die hebben we dit jaar (nog) niet aangetroffen.

Het aantal vastgestelde broedpogingen in 2021 was 35, in 2022: 27
Het aantal vermoedelijk uitgevlogen broedsels was in 2021: 16, m.a.w. 45,7% van het aantal pogingen.
Het aantal kansrijke legsels (eieren) en broedsels (nestjongen) is nu in 2022: 21, m.a.w. 77,8% van alle pogingen.

Heel opvallend in 2021 waren niet afgebouwde nesten en volledig afgebouwde nesten waar geen eieren in werden gelegd. Bovendien waren er enkele met heel kleine legsels die niet werden uitgebroed.

Een close-up van kleine jonge kuikens van koolmees in nestkast, bovenaanzicht.

In 2022 is tot de laatste controle op 12 mei slechts in 42,8% van de kasten een broedpoging ondernomen. Dat relatief geringe aantal lijkt te maken te hebben met de slechte broedresultaten van het jaar ervoor. Winters eisen altijd hun tol vooral onder de mezen. Met name voor jonge vogels vormen herfst en winter een moeilijke periode, maar ook oudere

Pimpelmees bekijkt de wereld vanuit het nestkastje

vogels zijn hun leven dan allerminst zeker. Als jonge vogels in een moeilijk broedseizoen wel tot uitvliegen komen, is de kans ook nog eens groot dat hun conditie niet al te best is. De periode waarin de juveniele vogels (jonge vogels in hun eerste vliegkleed) voor zichzelf gaan zorgen en van lieverlee moeten overschakelen van hoofdzakelijk dierlijk naar hoofdzakelijk plantaardig voedsel is dan voor verreweg de meeste fataal. Gemiddeld ziet slechts 5% van de juveniele koolmezen kans om die periode te overleven.
Het slechte broedseizoen van 2021, ongetwijfeld veroorzaakt door het koude, natte voorjaar, zou samen met wintersterfte er heel goed toe hebben kunnen leiden dat er dit jaar gewoon wat minder koolmeespaartjes zijn, die om een kast verlegen zitten.

Twee koolmesen in de winter

Tijdens de kastcontrole in februari dit jaar, bedoeld om te kijken of er nog wat gerepareerd, vervangen of verplaatst moest worden, stuitten we op een bijzondere waarneming.
In de grootste kast op 3 á 4 m hoogte aan een eik in de takkenwal dicht bij de grote schietwilg achter de (oude) bijenstal waren op een oud mezennest afgebeten veren van een gaai bij elkaar gebracht.

Bovenop het dakje lag een flinke hoop uitwerpselen. Een raadsel dat om een

oplossing vroeg. Wat stelt dit voor en welk dier is hier actief of actief geweest? Eén kenmerk wees in een duidelijke richting. De uitwerpselen op het dak bleken voornamelijk dun, langgerekt en gedraaid te zijn. Er zaten erbij die zwarvan kleur waren andere eerder grijs. Zulke uitwerpselen zijn typisch voor marterachtigen.

Door kenmerken en leefwijzen na te lezen werd het vermoeden steeds sterker dat we met een boommarter te maken hadden. Lengte en dikte van de uitwerp

Boommarter

selen gaven al aan dat het een middelgrote marter moest zijn. En het voorkeurbiotoop van de boommarter komt sterk overeen met de ligging van ons volkstuincomplex tussen flinke bospercelen en de inrichting met hagen, hout-, en takkenwallen.

Houten vogelhuisje

Met name de vrouwtjes zijn sterk gebonden aan bos en hun schuilplaatsen, waaronder ook grote nestkasten, bevinden zich vooral in bomen. Hun favoriete schuilplaatsen worden soms gemarkeerd met uitwerpselen en secreet (uitscheiding waarmee de typische muskusgeur wordt verspreid).

Vanaf half maart tot eind april worden in een van de schuilplaatsen gemiddeld 3 jongen geboren in een nest dat met haren en veren van prooidieren wordt gevoerd.

Nestkastje vol met veren

Wij controleerden de kast op 11 mei; zouden de veren een begin geweest zijn van een te gebruiken nest? We weten het niet en zullen het nooit weten want de kast moest vanwege de moeilijke bereikbaarheid en onze eigen veiligheid van die plek worden verwijderd. De inhoud konden we ook pas goed bekijken toen hij al uit de boom gehaald was.

Met grote dank aan Frans van der Stoep en de nestkastcontroleurs.

Winterkoning

Roodborst

Gaai

De volgende nieuwsbrief vind je eind juli in je digitale brievenbus.

Vereniging Milieuvriendelijk Tuinieren

vmtsecretariaat@outlook.com - www.vmtlelystad.nl

Vormgeving www.cicerocolor.nl Dirk Lodder